

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet

- Kieli- ja viestintäosaaminen 24.3.2022

Katri Kuukka, Opetushallitus
Tuija Lehtonen, Jyväskylän yliopisto
Marianne Seppä, Luksia
Nappu Tuononen, Helsingin aikuisopisto

Ohjelma

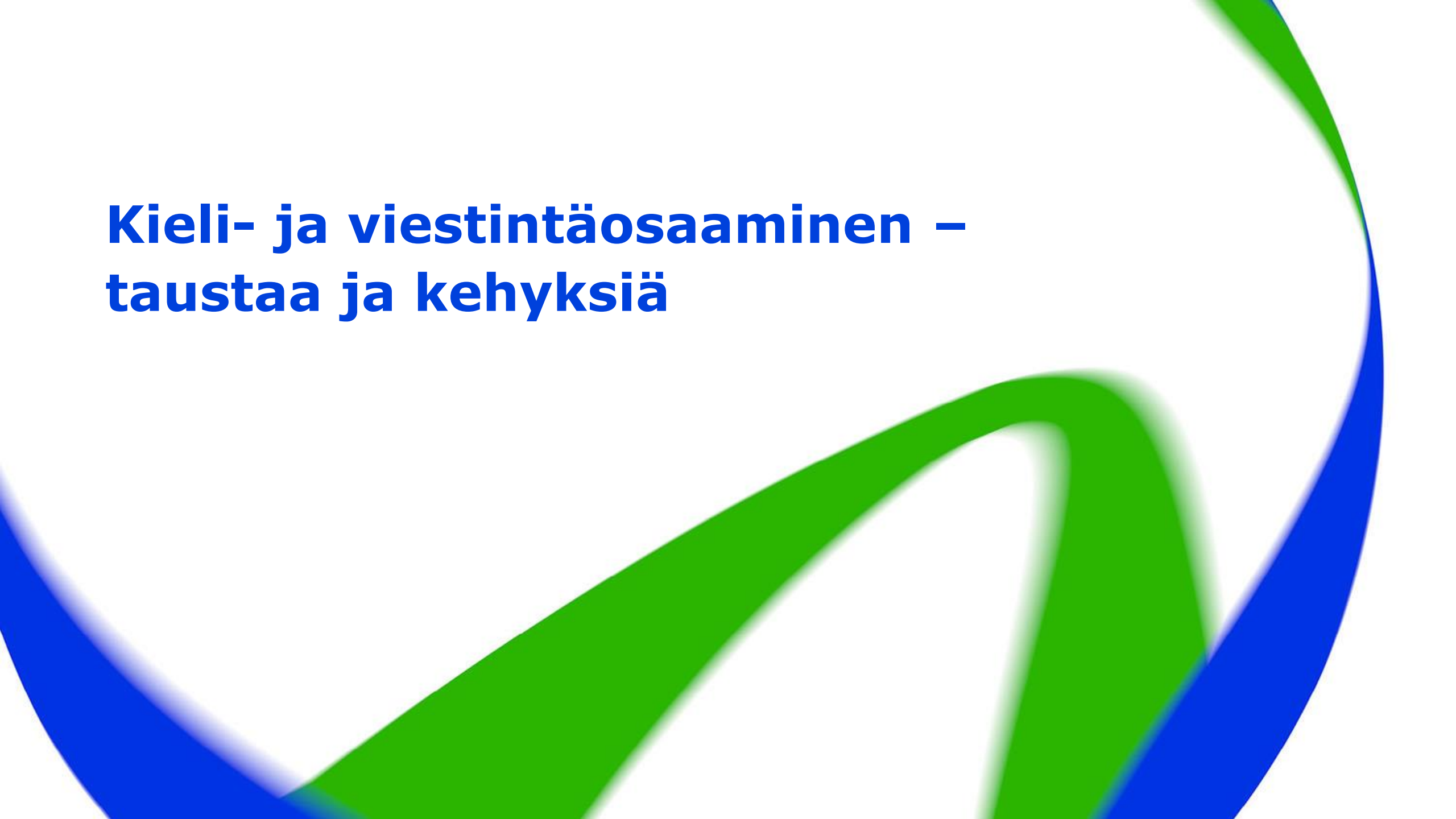
- 14.00–14.05 Tervetuliaissanat, opetusneuvos Katri Kuukka, Opetushallitus
- 14.05–15.00 Kieli- ja viestintäosaamisen osa-alueen esittely
  - opetusneuvos Katri Kuukka
  - S2-yliopistonopettaja Tuija Lehtonen, Jyväskylän yliopisto
  - suomenopettaja Marianne Seppä, Luksia
  - suomenopettaja Nuppu Tuononen, Helsingin aikuisopisto
- 15.00–15.10 Tauko
- 15.10–15.30 Esittely jatkuu
- 15.30–16.00 Keskustelua

Tilaisuus tallennetaan ja se on kaksi viikkoa katsottavissa [Oph:n nettisivuilla](#).

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet – mistä määrätään (K)

- kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) mukaan järjestetään kotoutumiskoulutuksena suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia
  - Opetushallitus *määrää* suomen/ruotsin kielen opetuksesta - määräys on kotoutumiskoulutuksen järjestäjiä velvoittava
  - lisäksi perusteissa *kuvataan* muuta opetusta, joka edistää opiskelijan työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia
- MUTTA: opetussuunnitelman perusteet ovat *kokonaisuus*
- työvoimakoulutuksen hankinnoissa voidaan edellyttää näiden opetussuunnitelman perusteiden noudattamista *kokonaisuudessaan*

Kieli- ja viestintäosaaminen – taustaa ja kehyksiä

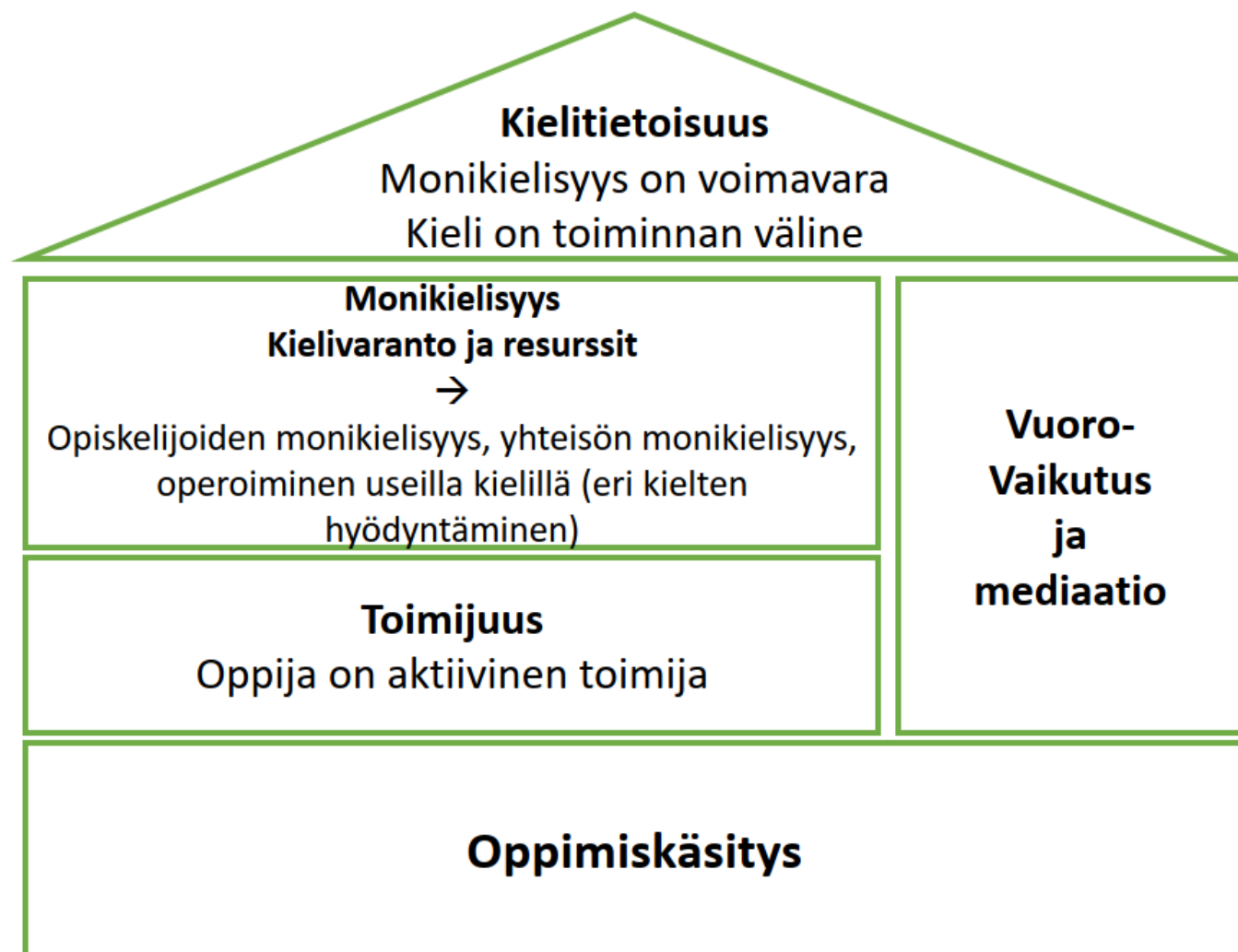
Kieli- ja viestintäosaaminen (N)

- Osaaminen ohjaa näkemään kielen laajasti tilannesidonnaisena vuorovaikutuksen ja viestimisen välineenä.
- Osaaminen painottaa kielen sosiaalisia ja sosiokulttuurisia tekijöitä, ei niinkään yksilön omistamaa kielitietoa ja -taitoa.
- Oleellista on kielen pääasiallinen tarkoitus viestiä merkityksiä; vuorovaikutustaitoja ja -strategioita opitaan viestintätilanteissa.
- Kielen oppiminen mahdollistaa osallisuuden ja yhteisöihin sosiaalistumisen – toisaalta kielen käyttäminen ja oppiminen edellyttää osallisuutta ja yhteisöjä.
- Joustava toimiminen kielenkäyttötilanteissa huomioi myös monikielisyyden ja kieliresurssien merkityksen vuorovaikutuksessa.

Viitekehysten raamit (K)

- Kieli- ja viestintäosaamisen tavoitteiden pohjana ovat
  - Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (EVK 2003)
  - EVK:n pohjalta laadittu Opetushallituksen Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko (Opetushallitus 2019)
  - Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys, Täydentävä osa ja lisäkuvaimet (Opetushallitus 2018) > **mediaatio** > kotoutumiskoulutuksen tarpeiden huomioiminen

Keskeinen terminologia/kehykset (T, M)

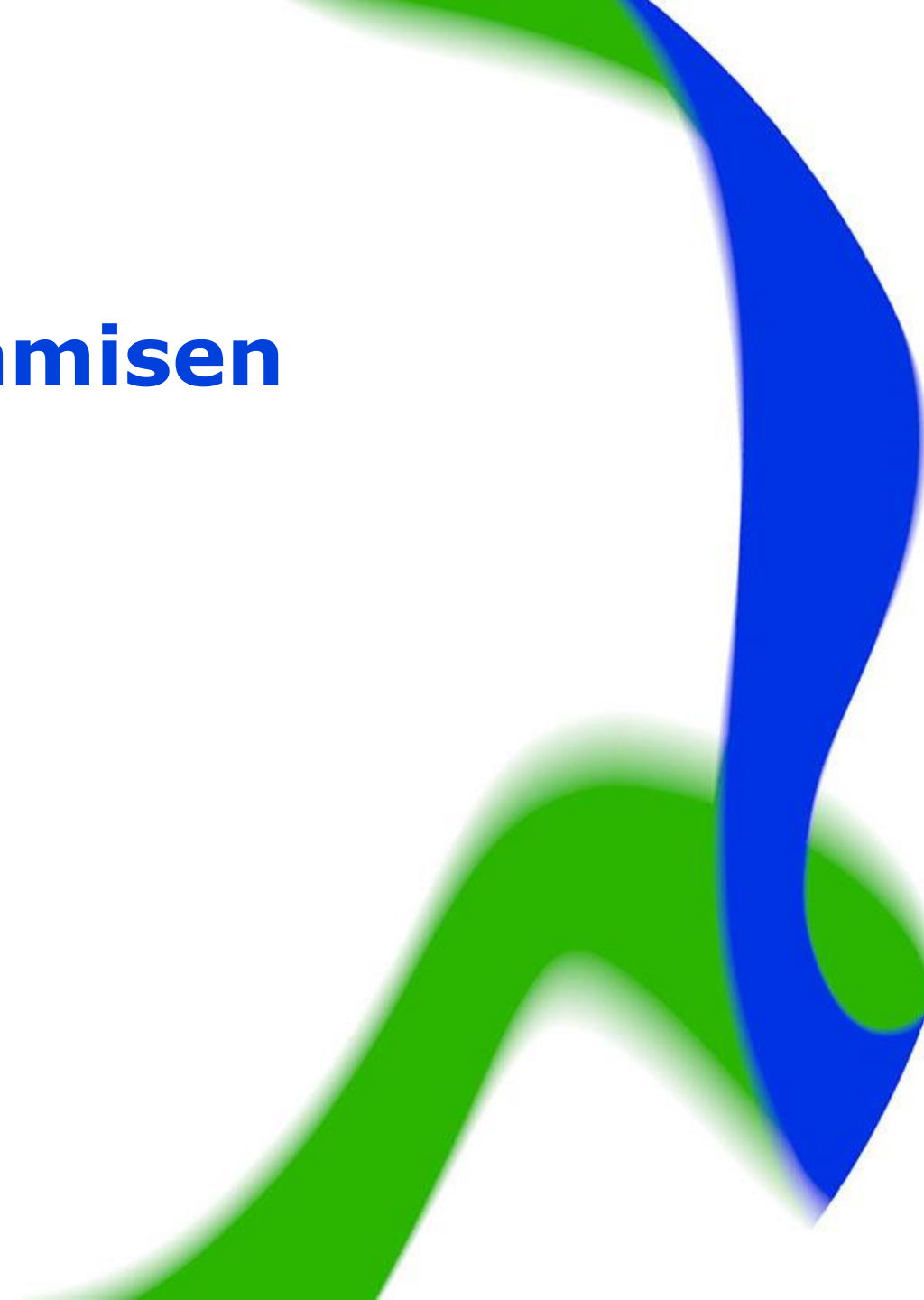

OPS-vertailua 2012/2022 (N)

- Erillistä liitettä taitotasoista ei ole, vaan tasokuvaukset pohjautuvat EVK:n lisäksi sen suomalaisiin sovelluksiin; kotoutumiskoulutuksen erityispiirteet on huomioitu.
- Käsitystä kielenoppimisesta on päivitetty vastaamaan nykyisiä tutkimustuloksia.
- Mukauttamisen salliva lähestymistapa antaa liikkumavaraa sisältöjen soveltamiseen eri tasoille ja mahdollistaa painotuksia erilaisten ryhmien tarpeisiin.
- Joustavuus ohjaa myös henkilökohtaistamiseen tarpeiden mukaan.
- Synergiaa yhteiskunta- ja työelämäosaamisen sekä kieli- ja viestintäosaamisen välillä on vahvistettu, mikä nostaa kielitietoisuutta keskiöön: kielitietoinen sisältöopetus ja sisältötietoinen kielenopetus.
- Työelämäopettajien ja suomenopettajien yhteistyön merkitystä on haluttu korostaa.

Kieli- ja viestintäosaamisen sisällöt ja tavoitteet

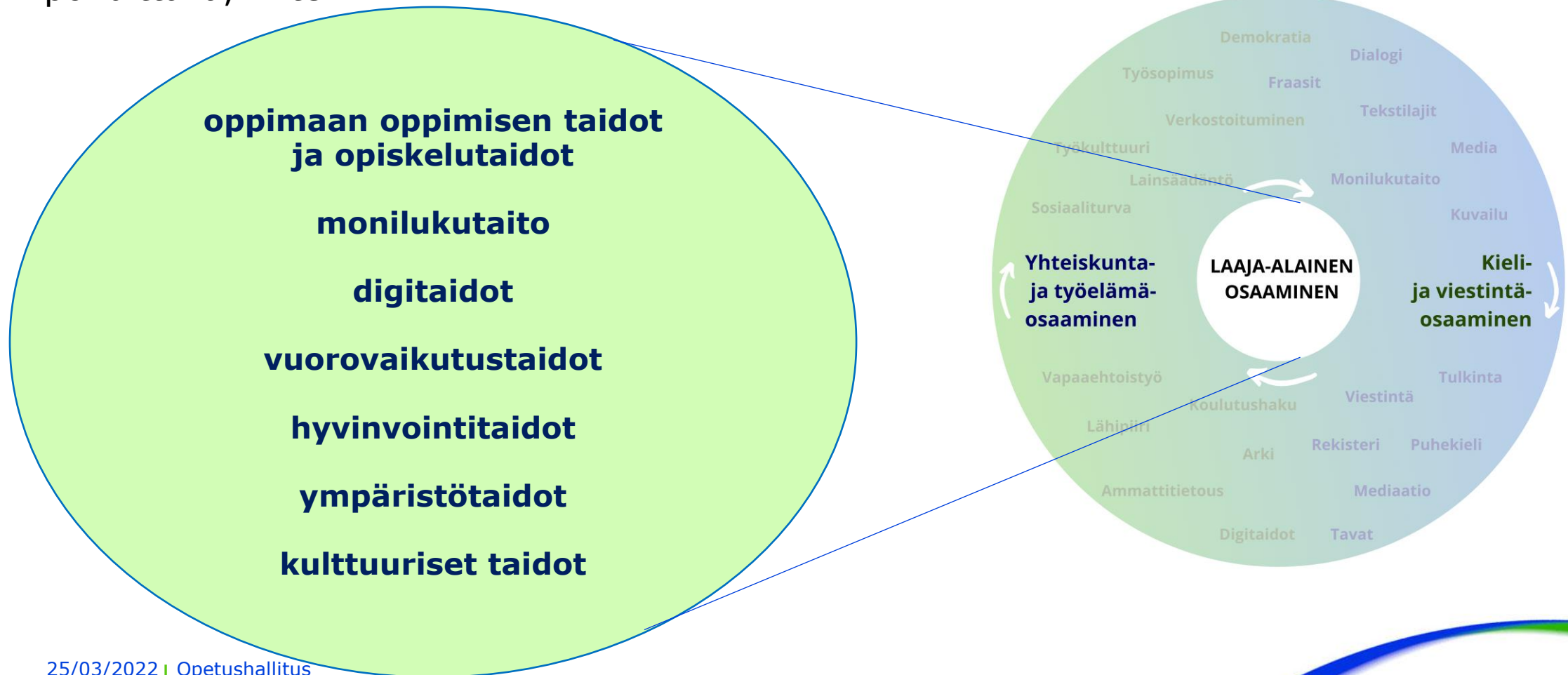

Synergiset sisällöt! (K)

- HUOM! yhteys yhteiskunta- ja työelämäosaamiseen
  - oma lähipiiri, arkielämä ja hyvinvointi, asuminen ja kodin turvallisuus
  - oman asuinalueen peruspalvelut ja erilaiset asiointitilanteet: koulutus ja varhaiskasvatus, sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, työllisyyspalvelut, pelastustoimi, poliisi
  - vapaa-aika ja harrastustoiminta, vapaaehtoistyö
  - yhteiskunnallinen osallisuus ja vaikuttaminen, kolmannen sektorin toiminta ja palvelut
  - digitaaliset ja monikieliset mediat ja palvelut > opettajan ei tarvitse hallita kaikkia kieliä
  - luonto ja ympäristö, kestävän kehityksen periaatteet

Sisälllys # 3 Laaja-alainen osaaminen – huom. 6.4.22 (K)

HUOM! Osa kieli- ja viestintäosaamisen opetusta ja arviointia – paikallisesti pohdittava, miten?

Tauko 10 min

A decorative graphic consisting of thick, wavy, overlapping lines in green and blue. The lines flow from the top right towards the bottom left, creating a sense of movement and depth. The colors are vibrant and the lines have soft, blurred edges, giving it a modern, abstract feel.

Tavoitteet A1.2-A1.3 (M)

Opiskelija

- selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista **tukeutuen** joskus viestintäkumppaniin
- osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein **apukeinoja**
- osaa reagoida **suppein** sanallisin ilmauksin tai muunlaisella minimipalautteella
- joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa **hyvin usein**
- osaa käyttää joitakin kohteliaita ilmauksia **rutiininomaisissa** vuorovaikutustilanteissa
- ymmärtää **yksinkertaista**, **tuttua** sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja **hidasta** puhetta asiayhteyden tukemana
- pystyy löytämään tarvitsemansa **yksittäisen** tiedon **lyhyestä** tekstistä
- osaa **rajallisen** määrän lyhyitä, **ulkoa opeteltuja** ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita
- pystyy kertomaan joistakin arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen **suppeaa** ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan **yksinkertaisia** viestejä

Opiskelijan osaaminen

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija

- ymmärtää yleisimpiä peruskysymyksiä ja itselleen suunnattua selkeää ja/tai mukautettua puhetta tutuista aiheista sekä havainnollistettuja ohjeita asiayhteyden tukena (muun muassa asiakaspalvelu, opetustilanteet)
- osaa havainnoida ja poimia yksittäisiä tietoja ympäristöstään (muun muassa kartat, kyltit, opasteet, mainokset, lyhyet ja kuvin tuetut tekstit)
- ymmärtää keskeistä sisältöä ja osia lyhyistä, yksinkertaisista lähiympäristönsä teksteistä (muun muassa ilmoitukset, tiedotteet, kertomukset, uutiset)
- tunnistaa joitakin keskeisiä kirjoitettuja ja puhuttuja tekstilajeja

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija

- osaa ilmaista välittömät tarpeensa ja kertoa yksinkertaisin ilmaisin itsestään, arjestaan sekä joistakin lähipiiriään ja -ympäristöään koskevista asioista suullisesti
- osaa ääntää sana- ja lausetasolla jokseenkin ymmärrettävästi
- osaa täyttää perustietonsa lomakkeeseen, kirjoittaa lyhyen tekstin kuten muistilapun tai viestin tutusta aiheesta
- osaa ilmaista suhtautumistaan yksinkertaisin, ulkoa opituin ilmaisin pääsääntöisesti suullisesti

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia ennakoitavissa ja rutiininomaisissa asiointitilanteissa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa käyttää itselleen tarpeellisia viestintävälineitä
- osaa pyytää toistoa ja tarkennusta asioihin, joita ei ymmärrä sekä sietää osittaista ymmärtämistä
- osaa esittää ryhmätilanteissa sosiaalisten normien mukaisia pyyntöjä sekä välittää tietoja ja ohjeita
- osaa keskustella tutuista asioista ja ilmaista suppeasti mielipiteensä käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys)
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielen konventiot

Tavoitteet A2.1-A2.2 (N)

Opiskelija

- selviää **kohtalaisesti** monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin **olemaan aloitteellinen** niissä
- joutuu **silloin tällöin** pyytämään toistoa, tarkennusta avainsanoista tai selvennystä vakiosanontoja käyttäen
- osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla **kaikkein keskeisiin tarkoituksiin**, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen
- pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintä**rutiineja**
- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen **pääkohtia**, **tunnistaa** usein ympärillään käytävän keskustelun **aiheen**, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä **asiayhteydestä**
- osaa kuvata **luettelomaisesti** jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita

Opiskelijan osaaminen

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija

- ymmärtää lyhyitä keskusteluja ja kerrontaa itselleen tutuista aiheista sekä keskeisen sisällön selkeästi puhutuista teksteistä
- ymmärtää keskeisen sisällön yksinkertaisista arkielämän autenttisista teksteistä ja asiateksteistä
- tuntee erilaisia itselleen merkityksellisiä kirjoitettuja ja puhuttuja tekstilajeja sekä osaa käyttää niitä

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija

- osaa kertoa keskeisistä omaan elämäänsä liittyvistä asioista kuten henkilö- ja työhistoriastaan ja vapaa-ajastaan sekä lähiympäristöstään suullisesti
- osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa
- osaa kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin kuten sähköpostin tutuista aiheista ja tehdä lyhyitä muistiinpanoja
- osaa ilmaista suhtautumistaan ja mieltymyksiään sekä perustella niitä yksinkertaisin, tavanomaisin ilmaisin myös kirjallisesti

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia ennakoitavissa ja rutiininomaisissa asiointitilanteissa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa käyttää itselleen tarpeellisia viestintävälineitä
- osaa pyytää toistoa ja tarkennusta asioihin, joita ei ymmärrä sekä sietää osittaista ymmärtämistä
- osaa esittää ryhmätilanteissa sosiaalisten normien mukaisia pyyntöjä sekä välittää tietoja ja ohjeita
- osaa keskustella tutuista asioista ja ilmaista suppeasti mielipiteensä käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys)
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielen konventiot

Tavoitteet B1.1-B1.2 (T)

Opiskelija

- **ymmärtää** kielenkäytön tilannesidonnaisuuden ja osaa **mukauttaa** viestintäänsä **yleisimmissä tilanteissa**
- pystyy toimimaan **erilaisissa vuorovaikutustilanteissa**, kun tilanne tai aihepiiri on itselle **tuttu** tai tärkeä
- osaa käyttää erilaisia **viestintästrategioita**, esimerkiksi pystyy **jossain määrin** olemaan **aloitteellinen** viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin
- osaa **kiertää tai korvata** tuntemattoman ilmauksen tai muotoilla viestinsä uudelleen sekä **neuvotella** tuntemattomien ilmauksien merkityksistä
- ymmärtää **pääasiat ja joitakin yksityiskohtia** selkeästä ja **lähes normaalitempoisesta** yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä
- ymmärtää **yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon** perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä
- löytää tekstistä **pääajatuksen, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia** myös valmistautumatta
- osaa kertoa **ydinkohdat** ja myös hiukan **yksityiskohtia** erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä **itseään kiinnostavista** aiheista

Opiskelijan osaaminen

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija

- ymmärtää yleisiä aihepiirejä käsittelevän puheen pääajatuksot ja itselleen keskeisiä yksityiskohtia
- ymmärtää ääntämykseltään erilaisia puhujia
- pystyy lukemaan monenlaisia, eripituisia ja monimediaisia tekstejä sekä löytämään tekstistä pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia, kun aihepiiri on itselle tuttu
- tuntee eri tekstilajien käyttötarkoituksia ja osaa tulkita ja käyttää tarvitsemiaan tekstilajeja tarkoituksenmukaisesti

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija

- osaa kertoa omasta taustastaan ja osaamisestaan jo melko yksityiskohtaisesti sekä selostaa yleiseen ja itselle tuttuun aihepiiriin liittyviä tapahtumia ja tilanteita suullisesti
- osaa ääntää suhteellisen vaivattomasti ja ymmärrettävästi
- osaa tuottaa yleisimpien tekstilajien mukaisia tekstejä itselle tärkeitä aiheista (muun muassa työhakemus) ja osaa tehdä kuulemastaan tai lukemastaan ohjatusti muistiinpanoja itselle tutusta aiheesta
- osaa ilmaista suhtautumistaan, mieltymyksiään ja mielipiteitään sekä perustella niitä melko monipuolisin keinoin sekä suullisesti että kirjallisesti

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia monenlaisissa, myös vähemmän rutiininomaisissa ja puolivirallisissa tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa käyttää yleisimpiä viestintävälineitä ja hakea tietoa eri medioista sekä välittää ja tiivistää sitä muille
- osaa pyytää kohdennetusti tarkennusta tai selvennystä sekä osaa tarkentaa ja korjata omaa puhettaan vuorovaikutustilanteessa
- osaa toimia ryhmässä epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa esimerkiksi opetustilanteessa sekä pystyy osallistumaan yhdessä ideointiin, kun aihepiiri on tuttu
- osaa osoittaa omaa suhtautumistaan vuorovaikutustilanteessa ja tulkita vuorovaikutuskumppaniaan käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys)
- tunnistaa kielen tilanteista vaihtelua, sosiaalisia käytänteitä ja normeja ennakoitavissa tilanteissa

Latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavat opinnot (K)

- opiskelijoille, jotka osaavat lukea ei-aakkosellisella kirjoitusjärjestelmällä tai muulla kuin latinalaisella kirjaimistolla ja joiden lukutaito voi vaatia harjoitusta kohti funktionaalista lukutaitoa
- edellytyksenä riittävät oppimisvalmiudet ja koulutustausta ja kotoutumiskoulutus on muutoin tavoitteiltaan ja sisällöiltään tarkoituksenmukainen
- painopiste aluksi teknisessä lukemisessa ja sana- ja lausetason kirjoittamisessa, sen jälkeen tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja tuottamisessa
- tavoitteena vahvistaa opiskelijan äänne- ja tavutietoisuutta sekä äännekirjainvastaavuuden periaatteen ymmärtämistä lukemisessa ja kirjoittamisessa
- vahvistettava koko koulutuksen ajan

Arviointi

The image features a white background with abstract, flowing shapes in green and blue. A thick green band curves from the top right towards the center. A thick blue band curves from the bottom left towards the center, overlapping the green band. The shapes have soft, blurred edges, creating a sense of movement and depth.

Arviointi ja todistusmerkinnät (K)

- huomioitava opiskelijan kielitaitoprofiilin epätasaisuus
- osaaminen arvioidaan suullisessa ja kirjallisessa vastaanottamisessa sekä suullisessa ja kirjallisessa tuottamisessa > läpäisevästi vuorovaikutuksen ja mediaation näkökulmat
- Arviointi *alle* A1.2, A1.2, A1.3, A2.1, A2.2, B1.1, B1.2, *yli* B1.2
- hallinnointia ja kotokoulutuksen jälkeisiin koulutuksiin ohjaamista varten myös *yleisarvio* kielitaitotasosta: muodostetaan osa-alueiden taitotasojen keskiarvona, tarvittaessa painotus jatkosuunnitelman kannalta keskeisimpiin kielitaidon osa-alueisiin HUOM! ei merkitä todistukseen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kysymyksiä ja keskustelua

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

